

PRESSENS FAGLIGE UTVALG UTTALER:

Klagen gjelder et debattinnlegg i fagbladet Fontene, der en samfunnsviter stiller spørsmål ved «adopsjonsindustriens etikk».

Klager er en adoptant, som mener innlegget er støtende og krenkende for blant andre adoptivbarn. Slik klager ser det, påstår samfunnsviteren at adopsjon er butikk – kjøp og salg – noe klager påpeker er både feilaktig og svært sårende. Etter klagers mening kan publiseringen av innlegget ikke forsvares med henvisning til at det er stor takhøyde når det gjelder meningsytringer. Klager mener Fontene burde gjort en grundigere redaksjonell vurdering og kontrollert de sterke og kontroversielle påstandene, når de, slik klager ser det, presenteres som fakta.

Fontene mener fagbladet har handlet i tråd med pressens samfunnsoppdrag og bidratt til debatt. Fagbladet opplyser at klager også har fått komme til orde med et motinnlegg, og at det tydelig fremgår at det påklagede innlegget er en meningsytring. Slik Fontene ser det, har samfunnsviteren benyttet begrepet «butikker» som en metafor for å fremprovosere debatt. Fagbladet innvender også at det handler om meningsytringer, og ikke påstander som kan faktasjekkes. For øvrig kan Fontene ikke se at innlegget er et angrep på noen, selv om bladet forstår at «det kan virke støtende for enkelte».

Pressens Faglige Utvalg konstaterer at det tydelig fremgår at den påklagede artikkelen er et debattinnlegg, som altså er en type artikkel der skribenten har anledning til å gi uttrykk for sine subjektive meninger. Selv om de presseetiske normene selvsagt også må gjelde for artikler som inngår i meningsgenren, er det innenfor denne genren tradisjonelt stor takhøyde og rom for spissere formuleringer enn hva som er vanlig i andre journalistiske genre.

Utvalget noterer seg at det påklagede debattinnlegget inneholder sterke synspunkter, som har provosert og vekket debatt. Slik utvalget ser det, er det også nettopp dette skribenten har ønsket å oppnå, og hun har trolig av den grunn også gjort nytte av en retorikk som bidrar til det provoserende uttrykket. Etter utvalgets mening fremstår imidlertid ikke innholdet i debattinnlegget som fakta, slik klager har anført, men som påstander og meninger. Utvalget kan heller ikke se at det rettes sterke beskyldninger av faktisk art mot klager eller andre navngitte personer, noe som i så fall ville utløst retten til samtidig imøtegåelse (jf. Vær Varsom-plakatens punkt 4.14).

Utvalget har imidlertid forståelse for at klager reagerer. Debattinnlegget inneholder utvilsomt synspunkter som er krenkende. Utvalget er likevel av den oppfatning at ytringene holder seg innenfor både det presseetisk akseptable og det som må tolereres innen ytringsfrihetens frie rammer. I denne sammenheng vil utvalget minne om at Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg også i flere avgjørelser har understreket at ytringsfrihet ikke bare omfatter retten til å fremsette utsagn som blir positivt mottatt eller som anses som ubetydelige eller ufarlige, men også utsagn som virker forstyrrende, støtende, krenkende eller sjokkerende. Det påklagede innlegget tar opp et ømtålig/sensitivt tema som det trolig er vanskelig å debattere uten at noen vil føle seg rammet.

For øvrig merker utvalget seg at Fontene har latt motstemmer få komme til orde; både klager og andre har fått si sin mening om både det påklagede debattinnlegget og Fontenes redaksjonelle vurdering i forbindelse med publiseringen.

Fontene har ikke brutt god presseskikk.

Oslo, 28. august 2012

Hilde Haugsgjerd,
Håkon Borud, Øyvind Brigg, Line Noer Borrevik
Eva Sannum, Henrik Syse, Hadi Khosravi Lile